

Risicocommunicatie over lokale luchtkwaliteit

Auteur: Irene Jonkers (Wetenschapswinkel Biologie van de Universiteit Utrecht)

Datum: december 2006

Rapport in het kort

In de huidige maatschappij worden we aan steeds meer risico's blootgesteld. Burgers vragen niet alleen om informatie over risicovolle activiteiten, zij willen ook kunnen meebeslissen en mogelijk ontwikkelingen zelfs tegenhouden. Goede risicocommunicatie zorgt voor meer begrip en helpt burgers weloverwogen keuzes te maken in het omgaan met deze risico's. In dit rapport wordt een overzicht gegeven van criteria voor het op een verantwoorde manier informeren van burgers over de risico's van luchtkwaliteit. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van het project 'Lokale luchtkwaliteit getoetst' van de Wetenschapswinkel Biologie, de Vereniging Leefmilieu en de Gelderse Milieufederatie. Het advies is gebaseerd op drie belangrijke aandachtsgebieden voor goede risicocommunicatie: (1) risicoperceptie, (2) risicogedrag en (3) de manier van het aanbieden van informatie.

Om de risicoperceptie van burgers te verklaren zijn in de loop der jaren diverse modellen ontwikkeld. Het psychometrisch paradigma, de culturele theorie en het social amplification of risk framework model hebben de meeste bekendheid verworven. Geen van deze drie modellen lijkt toereikend in de verklaring van risicoperceptie. Een combinatie van deze modellen, waarbij met psychologische, culturele, sociale en institutionele factoren rekening wordt gehouden lijkt meer uitkomst te bieden.

Bij het aandachtsgebied risicogedrag gaat het om motivatie en de informatiebehoefte van burgers, die per doelgroep kan verschillen. Sommige burgers bevinden zich in de risicobeoordelingsfase en zijn vooral op zoek naar informatie over de ernst en de consequenties van een risico. Een andere groep burgers is mogelijk al een stap verder en vooral op zoek naar informatie over hoe om te gaan met het risico. Misschien hebben zij zelfs behoefte aan informatie om stappen tegen de overheden te ondernemen. Een inventarisatie van de vragen over lokale luchtkwaliteit die binnen komen bij organisaties zoals de Vereniging Leefmilieu, Wetenschapswinkel Biologie Utrecht en GGD-en bevestigen dit beeld.

Tot slot is het van belang om risico-informatie op de juiste manier aan te bieden. Veel burgers kunnen slecht overweg met kwantitatieve risico-informatie en hebben behoefte aan een context waarin zij het risico kunnen plaatsen. Belangrijke hulpmiddelen hierbij zijn onder meer risicovergelijkingen en het gebruik van visualisatietechnieken. In de communicatie over lokale luchtkwaliteit betekent dit dat naast informatie over emissie, concentratie en blootstellingsindicatoren ook gezondheidseffecten gepresenteerd zouden moeten worden.

Uiteindelijk bepaalt een combinatie van doelgroep (met eigen perceptie en gedrag) en de wijze waarop de informatie wordt gepresenteerd de effectiviteit van de risicocommunicatie. Het is daarom belangrijk om bij aanvang van een risicocommunicatiecampagne nauwkeurig een doelgroep te definiëren en haar risicoperceptie in kaart te brengen. Daarnaast staat of valt risicocommunicatie met wederzijds vertrouwen tussen de bron en ontvanger van de communicatieboodschap. Bij het project 'Lokale luchtkwaliteit getoetst' mag verwacht worden dat de Vereniging Leefmilieu als burgerorganisatie al het vertrouwen van burgers heeft. Het is echter belangrijk om dit vertrouwen te waarborgen, omdat een geschaad vertrouwen moeilijk te herstellen is. Bij de in het project beoogde ontwikkeling van een online rekenmodel dient de risico-informatie op verschillende manieren te worden aangeboden. Dit vergroot de kans dat verschillende doelgroepen de voor hen relevante informatie aantreffen en het vergroot de bruikbaarheid en het draagvlak. Samenwerking met andere organisaties heeft hierbij een toegevoegde waarde.

Meer informatie over de Wetenschapswinkel Biologie van de Universiteit Utrecht vindt u [hier](#).